21/03/2020

Η Θεία Λειτουργία

/ Ορθόδοξες Προβολές

Στους Αποστολικούς χρόνους η Θεία Λειτουργία περιλάμβανε μόνο τον αγιασμό των Τιμίων Δώρων και τη Θεία Κοινωνία των πιστών. Η σύντομη αυτή τελετή περιλάμβανε επίσης κήρυγμα από τον «προεστώτα» και μερικούς ύμνους και ευχές κατά την κρίση του επισκόπου.

Στην αρχή το μυστήριο της Θείας Ευχαριστίας γινόταν μετά το Κοινό δείπνο όλων των πιστών, που έμεινε στη ιστορία με το όνομα Αγάπη. Πολύ νωρίς όμως, ενώ ακόμη ζούσαν οι Απόστολοι, επειδή παρατηρούνταν μεγάλες αταξίες στην ώρα της Αγάπης, χωρίστηκε το μυστήριο της Θείας Ευχαριστίας από το κοινό δείπνο. Στο εξής η μεν Θεία Ευχαριστία γινόταν τις πρωινές πλέον ώρες, η δε τελετή της Αγάπης, που λεγόταν και «Κυριακό Δείπνο», έμεινε για το βράδυ.

Με την πάροδο του χρόνου, καθώς οι πιστοί πλήθαιναν και ήταν διασκορπισμένοι σε διάφορα μέρη, άρχισαν να διαμορφώνονται διάφοροι τύποι Λειτουργιών, που είχαν τον ίδιο κεντρικό πυρήνα, το μυστήριο της Θείας Ευχαριστίας, διέφεραν όμως ως προς την έκταση και την διάταξη. Έτσι έχουμε τον Αλεξανδρινό τύπο λειτουργίας, τον Ιεροσολυμιτικό, τον Αντιοχειανό, τον Βυζαντινό, τον Συριακό,

τον Κοπτικό κ.ε.

Ενδεικτικά αναφέρουμε τη Θεία Λειτουργία του Αποστόλου Μάρκου, του Αγίου Γρηγορίου του Θεολόγου, των Αποστολικών Διαταγών, του Αγίου Αθανασίου, του Αγίου Γρηγορίου Ναζιανζηνού κ.α.

Από όλους αυτούς τους τύπους των Λειτουργιών, σήμερα μόνο τέσσερις έχουν «αναβιώσει» μέσα στους αιώνες και τελούνται από όλες τις Ορθόδοξες Εκκλησίες στη μητρική γλώσσα κάθε λαού. Έτσι έχουμε σήμερα:

Τη Θεία Λειτουργία που διαδόθηκε υπό το όνομα του Αγίου Ιακώβου του Αδελφοθέου, πρώτου επισκόπου Ιεροσολύμων, που ανήκει στον Ιεροσολυμιτικό τύπο, δεν γράφτηκε όμως από τον Άγιο Ιάκωβο. (Τελείται την ημέρα της μνήμης του 23 Οκτωβρίου και προαιρετικά την Κυριακή μετά τα Χριστούγεννα, όπου και πάλι η Εκκλησία τιμά τη μνήμη του).

Τη Θεία Λειτουργία του Μεγάλου Βασιλείου, την αρχαιότερη του Βυζαντινού Τύπου. (Τελείται 10 φορές το χρόνο: τις 5 Κυριακές των Νηστειών, την 1η Ιανουαρίου ημέρα μνήμης του, παραμονές Χριστουγέννων και Θεοφανείων και την Μεγάλη Πέμπτη).

Τη Θεία Λειτουργία του Αγίου Ιωάννου του Χρυσοστόμου, που αποτελεί σύντμηση των ευχών της Θείας Λειτουργίας του Μεγάλου Βασιλείου (τελείται σε κάθε ευκαιρία μνήμης Αγίου όλο το έτος) και

Την Θεία Λειτουργία των Προηγιασμένων Τιμίων Δώρων που τελείται τη Μεγάλη Τεσσαρακοστή.